

SECCIÓ DE FILOSOFIA I CIÈNCIES SOCIALS

ISIDRE MOLAS I BATLLORI

Presentat per Carlota Solé i Puig

Isidre Molas combina en la seva persona, de forma harmònica, la dimensió acadèmica i intel·lectual amb la pública i política. Fonamentalment, és un pensador social a la moderna, o pròpiament dels nostres temps, que ha ocupat càrrecs de responsabilitat política de l'espectre català per la convicció que les idees que du a la pràctica li han de fer canviar les coses. Quan aquest canvi no és possible, segons les premisses i exigències que ell mateix s'imposa, Isidre Molas es retira discretament, sense brogit ni escarafalls, del primer pla de la vida política. Torna a l'activitat que sempre li ha agradat: estudiar i ensenyar, investigar i formar nous investigadors. No per aquest motiu, però, que l'opinió de Molas deixa d'estar present en els afers polítics del nostre país tant en el si de les institucions, on és actiu privadament o pública, com en els mitjans de comunicació, creant opinió i influint en diversos indrets del nostre país. Per poder influir, però, es necessita haver fet una profunda reflexió sobre el que es diu i difon com a pensament. Isidre Molas ha aprofundit en temes tan importants i sempre actuals com el federalisme de Francesc Pi i Margall, el nacionalisme d'Almirall, el de Rovira i Virgili, el catalanisme de Prat de la Riba i el del Noi del Sucre, el catalanisme hegemònic de Cambó i la Lliga Catalana. El coneixement del pensament polític català es combina amb la recerca sobre el sistema de partits polítics a Catalunya durant la II República que va continuar amb l'estudi dels par-

tits polítics democràtics; els estudis electorals sobre les eleccions municipals no competitives a Barcelona l'any 1973, estudis que foren embrió del futur Grup d'Estudis Electorals amb Vallès i Virós i altres estudiosos.

La realitat de la Catalunya moderna en el context espanyol i europeu, en connexió estreta amb la tradició de pensament polític català li interessa enormement. Al final de la dècada dels setanta i en els anys vuitanta publica diversos treballs des de la perspectiva jurídica sobre l'autonomia de Catalunya, col·laborant en el si del Congr s de Cultura Catalana, en la comissió d'institucions que elaborà les bases del projecte del futur Estatut d'Autonomia, projecte que preveia ja la figura del Síndic de Greuges, la normalització de la llengua i altres qüestions avui tan actuals. Es publica també el seu llibre sobre la Catalunya-ciutat titulat, seguint els versos de Màrius Torres, *La ciutat llunyana*. És una mostra molt personal del pensament de Molas sobre Catalunya. Potser rendint inconscientment homenatge al seu pare, músic, el llibre pren la figura musical d'una sonata. En el primer temps, apareix el tema catalanisme i socialisme i en el segon temps, aquest tema es desenvolupa; en el tercer temps, la prosa poètica avança ja el vincle entre els tres temes centrals que conclouen en el quart temps.

Li interessa també el socialisme com a voluntat de canvi i la seva influència a Catalunya i el socialisme d'esquerres segons Pi i Sunyer, Campalans i fins i tot Maurin. Socialisme que no planteja la creació de l'estat ans el contrari, reforça la llibertat individual. Li interessa tractar de Las Cortes Generales en el sistema parlamentari de govern, d'Europa com a aposta de llibertat. L'actualitat dels vells moments polítics a Catalunya, com el federalisme o el socialisme els reprèn Molas tot vinculant-los amb la llibertat com a valor indiscutible en una societat democràtica. Alexis de Toquerville és el pensador que embolcalla el nexa i vincle estret entre liberalisme i igualtat, tot preservant l'actualitat individual. Toquerville atreu fortament l'interès i dedicació de Molas, Toquerville com a filòsof social arrel de la Revolució Francesa i com a pensador polític d'innegable actualitat en el nostre país.

Sobre tots aquests temes Isidre Molas ha publicat vint-i-tres llibres i més de setanta-cinc capítols de llibre i articles a revistes especialitzades i de difusió, a més d'una vintena de pròlegs a llibres d'autors amb qui ha compartit les preocupacions pel país i l'afinitat pel debat teòric sobre pensament polític i social. Ha donat conferències i ha presentat ponències i comunicacions a congressos arreu d'Espanya i de l'estranger en un incansable afany de fomentar l'intercanvi d'idees,

perspectives i posicions intel·lectuals sobre qüestions generals de filosofia política, com la llibertat i la igualtat en el socialisme democràtic o sobre qüestions concretes com el Parlament de Catalunya o l'Autonomia.

La seva capacitat de difondre i transmetre el pensament propi i d'altri l'ha dut a escriure una trentena de ressenyes de llibres de pensadors socials i polítics contemporanis, com ara Sowell, Schmitt, Bogdanor, Dahrendorf, Fetjö, Jay, González Casanovas, Besteiro, Duverger, Gorz, Cucó, Foix. Ha traduït una desena d'autors, entre els quals trobem, Maritain, Che'n, el mateix Duverger.

El bagatge intel·lectual d'Isidre Molas no solament ha fructificat en la immensa obra escrita d'aquest intel·lectual i acadèmic català del nostre temps sinó que també s'ha projectat en la tasca quotidiana de formar els joves, els futurs formadors d'universitaris, els futurs quadres polítics, tan necessaris per a l'enriquiment i la convivència democràtica d'un país industrialitzat com Catalunya. Les onze tesis doctorals dirigides de persones que avui tenen un lloc reconegut, de prestigi en el món acadèmic català no són més que la punta de l'iceberg de la llarga i constant dedicació a la formació intel·lectual i professional dels joves universitaris, tant a la Universitat de Barcelona des de 1963 fins a 1971, com a la Universitat Autònoma de Barcelona a partir d'aquell any 1971 com a professor agregat interí, adjunt numerari i catedràtic des de 1986 fins ara. Tot compaginant les tasques docents amb els càrrecs acadèmics que ha mantingut a la Universitat Autònoma de Barcelona com a cap de Departament de Ciència Política, més tard de Dret Polític, com a vice-degà i degà de la Facultat de Dret, Isidre Molas ha demostrat que la gestió dels afers burocràtics i administratius que comporten la vida acadèmica són compatibles amb la docència i la investigació com a feines principals i prioritàries d'un acadèmic.

Una fita important en aquest vessant fou la creació per Molas de l'Institut de Ciències Polítiques i Socials de Barcelona l'any 1988. Hi organitzà cursos, debats, conferències d'acadèmics estrangers, espanyols i catalans, com Nohlen, Gillespie, Brouwer, Van Beyme, Gunter, de Moragas, Sotelo, Vallès, Pasquino, Caciagli, Marcet, per citar alguns noms amb el risc de no anomenar molts d'altres igualment importants; hi configurà un nucli de joves estudiosos sobre la democràcia, el poder polític, els sistemes electorals, el sistema de partits polítics, la sociologia electoral, el populisme, l'Escola de Frankfurt, l'evolució de la ciència política a Itàlia o a Espanya, etc., que ha fet un gran camí per als joves investigadors del demà. Aquests joves investigadors de l'Institut segueixen cursos, fan recerca, es formen i es professionalitzen. Les publicacions periòdiques de les conferències

de l'Institut contribueixen a l'intercanvi de coneixements i idees entre els acadèmics de molts països occidentals.

M'he referit fins ara molt estrictament a la dimensió intel·lectual i acadèmica d'Isidre Molas. Jo crec que és el que s'escau en aquests moments, doncs, el Ple de l'Institut d'Estudis Catalans demana conèixer en un mínim detall els trets del candidat que la Secció de Filosofia i Ciències Socials els presenta a tots vostès. Ara bé, Molas és un intel·lectual i acadèmic però també un poeta i un polític. Potser ha estat més present com a home públic que com a privat. Les seves poesies han estat conegudes per un grup reduït d'amics i de lectors. El seu llibre de poesies titulat *D'aquesta terra*, pot considerar-se el contrapunt de les seves reflexions polítiques sobre Catalunya com a «Ciutat Llunyana». És també un cant d'amor a Catalunya, a la llibertat i al socialisme, un llibre del món personal d'Isidre Molas. Com a polític és prou conegut que fou vice-president del Parlament de Catalunya des de 1980 fins a 1988.

La seva curiositat insaciable, el seu rigor democràtic invencible i el seu tarannà tolerant acompanya la fermesa de les seves conviccions, amb la ironia d'un somriure sempre a punt sota l'eterna pipa, i de la mirada incisiva vers l'interlocutor, fan d'Isidre Molas un intel·lectual punyent i brillant, un acadèmic rigorós i constant, un polític capaç de distanciar-se adequadament dels problemes grans i petits d'un país, un polític al servei del país capaç de deixar sense traumes l'escena política on mai va creure que es forges finalment el seu futur destí com a persona. Isidre Molas és, al meu parer personal, una persona que dignifica una institució que l'aculli, com pot ser ara l'Institut d'Estudis Catalans.